

ЛІЦЕНЗІЙНЕ ПРАВО ЯК ІНСТИТУТ АДМІНІСТРАТИВНОГО ПРАВА

Кравчук П. С.

студентка юридичного факультету

Науковий керівник: Голобутовський Р. З.

кандидат юридичних наук,

доцент кафедри загальноправових дисциплін

Дніпропетровського державного університету внутрішніх справ

м. Дніпро, Україна

Історичний досвід може нам показати, як в часи економічної кризи, в якій наша країна так чи інакше перебуває, роль держави не тільки не зменшується, а навпаки посилюється. Активна роль держави в управлінні української економікою визначається вищою юридичною силою та українським законодавством.

Одним із методів впливу держави на економіку є дозвільна політика держави, яка застосовується до певних заходів економічних операторів. Різновиди авторизаційної політики включають єдину систему сертифікації, систему державної реєстрації суб'єктів господарювання та їх прав, а також систему ліцензій [1, с. 526]. Для того, щоб перейти до вивчення поняття та особливостей ліцензійного права як інституту адміністративного права, а також до існуючих проблем у юридичній науці, пов'язаних з поняттям «ліцензування», необхідно більше уваги приділити початковій концепції, яка послужила основою для концепції – термін «ліцензія».

У юридичній доктрині термін «ліцензія» використовується у двох основних значеннях: як право займатися певною діяльністю та як документ, що підтверджує існування цього права. У другому розумінні ліцензія – це особливий вид «паспорта юридичної або фізичної особи (фізичної особи – підприємця), який підтверджує наявність реальних можливостей та передумов для конкретної діяльності». Так, Н.Ю. Круглова визначає ліцензію, як офіційний документ, який за певних умов дозволяє здійснювати зазначений у ній вид діяльності протягом певного періоду [2, с. 1109]. Отримання ліцензії, її поновлення, анулювання ліцензії, юридичні наслідки всіх цих кроків та поточний нагляд відповідних державних органів за дотриманням ліцензіатом відповідних умов та вимог ліцензії регулюються чинним законодавством. Отже, усі відносини, що виникають у процесі отримання, продовження, анулювання ліцензії та контролю за діяльністю ліцензіата, є законними, а сукупність правових норм, що регулюють ці відносини, є інститутом ліцензування.

Термін «ліцензія» в законодавстві, а також у науці так чи інакше корелює з терміном «дозвіл». Слід зазначити, що українське законодавство характеризується непослідовним і хаотичним використанням термінів «дозвіл» та «ліцензія». Поняття «ліцензування» як тип державної політики у використанні вітчизняної юриспруденції було введено порівняно недавно, незважаючи на те, що спроби ввести ліцензії мали місце задовго до цього. Використання методів ліцензування в радянській правовій системі було досить обмеженим. У Великій Британії економічний словник «Ліцензування» тлумачиться, як «видача ліцензії на здійснення певних операцій». Крім того, законодавець часто замінює це ліцензуванням [3, с. 40-56]. Ліцензування – це складне, багатогранне соціально-правове явище, яке розглядається з різних точок зору. Проблема державного управління ліцензійною діяльністю, актуальність якої неухильно зростала протягом п'ятнадцяти років реформ, нещодавно досягла свого піку.

В українській правовій системі під ліцензійним правом справді слід розуміти інститут адміністративного права, який являє собою сукупність правових норм, що регулюють окрему групу суспільних відносин, що виникають внаслідок використання ліцензій як форми державного впливу на економічні процеси, з метою їх узгодження з інтересами громадськості та суспільними інтересами. Іншими словами, закон про ліцензування – це сукупність законодавчих актів, що регулюють суспільні відносини при ліцензуванні різних видів діяльності за адміністративним законодавством [4, с. 87].

Вищевикладене визначення, що стосується класифікації інституту ліцензування в галузі адміністративного права, захищено авторським правом і є безперечним. Отже, комерційне законодавство в області свого регулювання посилається на надання ліцензій. Ця позиція обґрунтована тим, що, крім комерційних відносин та державним регулюванням управління з метою захисту інтересів держави та суспільства, комерційне право містить також сукупність норм, що регулюють тісно пов'язані комерційні «інші» відносини, в тому числі некомерційні. Останні «інші» відносини разом із відносинами до реєстрації, ліквідації суб'єктів господарювання, сертифікації виробництва тощо. включає ліцензування, яке, на думку І. В. Єршова та Т. М. Іванова, хоча і не має комерційного характеру, але є основою, є передумовою для майбутнього бізнесу. Водночас О. М. Олійник зазначає, що із сфери цивільного законодавства оскільки предмет регулювання та його метод явно виходять за межі цих принципів (свобода волі, рівність сторін та розпорядження). Ліцензування господарської діяльності видається цілком розумним, щоб вважати його незалежним інститутом комерційного права.

Слід припустити, що будучи складною і відносно молодою галуззю права, комерційне право запозичило деякі правовідносини з інших галузей права як предмет регулювання, з хорошою метою всебічного та єдиного підходу до різних відносин, що виникають між бізнесом. , а також між суб'єктами господарювання та державою у процесі господарської діяльності. Таке кредитування, а також підхід до регулювання суспільних відносин та вивчення закономірностей та ознак права, впливають на відносини у сфері господарського права, надають неоціненну послугу правовій системі, створюють систему ідей, концепцій, теорій, що враховують недержавну чи громадську думку, але приватний, думка підприємця про необхідність регулювання певних відносин, заходів державного впливу та найкращих способів такого впливу [5, с. 798].

Можемо визначити що, ліцензування як адміністративна установа – це система адміністративно-правових норм, що регулюють відносини у сфері надання, анулювання, відкликання, призупинення дії ліцензій, а також нагляд за діяльністю суб'єктів господарювання за дотриманням правил ліцензування певних видів підприємницької діяльності, притягнення до відповідальності їх порушників. правила. Отже, ліцензування як засіб адміністративно-правового регулювання має першорядне значення, оскільки за допомогою ліцензій (шляхом видачі ліцензії) держава може захищати основні економічні та соціальні інтереси громадян.

Література:

1. Бахрах Д. Н. Адміністративне право. Москва: ИНФРА-М, 2012. 526 с.
2. Про ліцензування видів господарської діяльності. Закон України від 02.03.2015 № 222-VIII (зі змінами і допов.). *Відомості Верховної Ради (ВВР)*, 2020, № 2, ст. 6.
3. Іонова Ж. А. Правові проблеми легітимації підприємництва. *Держава і право*.1997. № 5. С. 46-50.
4. Державне управління: проблеми теорії, історії та практики викладання. Ростов-на-Дону, 2013. 87 с.
5. Тихомиров Ю. А. Курс адміністративного права і процесу. Москва: Юринформ центр, 2018. 798 с.